

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Lenkou Loudovou ve věci

žalobkyně: **X.**, nar. X.

státní příslušnost Irácká republika
bytem X.

proti

žalovanému:

Ministerstvo vnitra ČR, Odbor azylové a migrační politiky,
sídlem Nad Štolou 4, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 1. 2021, č. j. OAM-807/ZA-ZA14-K11-PD2-2015

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 1. 2021, č. j. OAM-807/ZA-ZA14-K11-PD2-2015 se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

1. Žalobkyně se žalobou podanou Městskému soudu v Praze dne 23. 2. 2021 domáhala zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného, jímž rozhodl o žádosti žalobkyně ze dne 25. 6. 2020 o prodloužení doplňkové ochrany tak, že podle § 53a odst. 4 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), se doplňková ochrana neprodlužuje.

II. Žalobní body

2. Doplňková ochrana byla žalobkyni udělena z důvodu nemožnosti vyloučit hrozbu vážné újmy z důvodu probíhajícího ozbrojeného konfliktu mezi bojovníky tzv. Islámského státu (dále také „IS“) na jedné straně a iráckými vládními jednotkami, kurdskými jednotkami, provládními polovojenskými milicemi a koaličními jednotkami vedenými USA na straně druhé. Žalobkyně se domnívá, že se bezpečnostní situace v Iráku nezměnila takovým zásadním způsobem a v těch aspektech relevantních pro její osobu, aby bylo možné vyloučit, že žalobkyni v případě návratu do Iráku nebude hrozit skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu.
3. Situace se sice v Iráku od roku 2016 změnila, tato změna však není natolik významná a dlouhodobá, že by žalobkyně nebyla vystavena reálnému nebezpečí vážné újmy, jak vyplývá z čl. 16 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. 12. 2011, o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (přepřelované znění).
4. Žalobkyně má za to, že jsou v jejím případě přítomny individuální okolnosti, pro které jí vážná újma hrozí i v případě, že ozbrojený konflikt v Iráku nemá charakter totálního konfliktu. Poukázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008-68, v němž je uveden závěr, že v případě ozbrojeného konfliktu nemajícího charakter totálního konfliktu musí žadatel prokázat dostatečnou míru individualizace, a to např. tím, že prokáže 1) že již utrpěl vážnou újmu nebo byl vystaven přímým hrozbám způsobení vážné újmy, 2) že ozbrojený konflikt probíhá právě v jeho regionu a nemůže nalézt účinnou ochranu v jiné části země, či 3) že jsou u něj dány jiné faktory (ať už osobní, rodinné či jiné), které zvyšují riziko, že terčem svévolného násilí bude právě on. Žalobkyně v této souvislosti poukázala na to, že je žena patřící k náboženské menšině, což prokazuje dostatečnou míru individualizace, že by právě ona byla terčem svévolného násilí.
5. Žalobkyně má v Bagdádu manžela a dceru. Od manžela i ze zpráv slýchá každým dnem o bombových útocích, sebevražedných útocích, únosech a zabitích. Jako žena by se obávala vyjít na ulici. Také její dcera pracuje z domova a vůbec nevychází, zároveň se chystá odcestovat do Evropy. Žalobkyně se obává, že by jí irácké bezpečnostní složky nemohly pomoci. V zemi operují milice, které mají větší moc, než vláda a státní složky.
6. Žalobkyně se také obává, že pokud by vycestovala do Iráku, už by se nemohla do ČR vrátit a neviděla by svého syna a vnučku.
7. Žalobkyně je irácká křesťanka. V zemi se od doby, kdy se objevil Islámský stát, rapidně snížila křesťanská populace. Správní orgán se nevyjádřil k situaci iráckých křesťanů. Rozhodnutí je z tohoto důvodu nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Žalovaný

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

pouze uvedl, že žalobkyně své obavy formulovala velice vágně a neurčitě. Odkázal přitom na zprávu OAMP, která uvádí, že svoboda vyznání je v Iráku zaručena ústavou. Žalobkyně namítá, že skutečnost, že země v Ústavě zaručuje svobodu vyznání, neznamená, že se tak děje i v praxi. V Iráku navíc operují také milice a další organizace, které iráckou ústavu nerespektují.

8. Žalovaný si neopatřil žádnou zprávu, která by se týkala postavení křesťanů v Iráku. Pouhé konstatování, že žalobkyně nikdy žádné problémy neměla, není postačující, neboť řízení ve věci mezinárodní ochrany je prospektivní (rozsudek NSS ze dne 24. 8. 2017, č. j. 1 Azs 227/2017-33).
9. Žalobkyně poukázala na zprávu UNHCR, International Protection Considerations, with regard to fleeing the Republic of Iraq, z května 2019, dle které se v průběhu let objevily zprávy o případech zabíjení příslušníků náboženských menšin za účelem získání výkupného. Původcem těchto aktů byly vládou sdružené skupiny, zločinecké ozbrojené skupiny, a to z důvodu vnímaného bohatství náboženských menšin. Domovy křesťanů vysídlených z Bagdádu a dalších oblastí od roku 2003, jakož i kostely a kláštery byly nelegálně zabaveny mocnými jednotlivci, milicemi a zločineckými skupinami. UNHCR má za to, že příslušníci náboženských a menšinových etnických skupin mohou potřebovat mezinárodní ochranu uprchlíků z důvodu jejich náboženství, etnického původu, nebo jim přičítaného politického názoru v závislosti na jednotlivých okolnostech případu.
10. Žalobkyně se nezahaluje a vzbuzovala by pozornost, jelikož by podle jejího vzhledu bylo možné poznat, že dlouho žila v Evropě. Byla by terčem diskriminace a útoků. Žalobkyně opět odkázala na výše uvedenou zprávu UNHCR z května 2019, dle které jsou ženy v Iráku nadále podrobovány diskriminaci jak sociální, tak právní a jsou nadále reportovány útoky a vraždy ze cti. Dle zprávy jsou lidé, kteří porušují striktní interpretaci islámských pravidel, co se týče oblečení, chování nebo profese, včetně ateistů nebo sekulárně smýšlejících osob, ženy a členové náboženských minoritních skupin, obětmi únosu, obtěžování nebo fyzických útoků.
11. Osoby v podobném postavení jako žalobkyně, tj. žena křesťanského vyznání, která žila 5 let v Evropě a nezahaluje se, jsou na denní bázi předmětem útoků. Nelze tedy vyloučit, že by žalobkyni při návratu nadále hrozilo obdobné riziko.
12. Žalovaný nedostál své povinnosti zabývat se situací žen v Iráku, které přísluší také k náboženské menšině. Žalovaný si vyhledal pouze jednu zprávu o této problematice, nevzal ji však v potaz a argumentoval pouze vágně. Rozhodnutí je tudíž v tomto ohledu nepřezkoumatelné.
13. Přestože irácký premiér Hajdar Abádí oznámil v listopadu 2017, že Islámský stát v Iráku byl oficiálně poražen, situace v zemích konfliktu je obvykle nestabilní a pro civilní obyvatelstvo nebezpečná ještě značnou dobu po oficiálním ukončení konfliktu. V některých oblastech Iráku nadále probíhají boje, dochází k teroristickým útokům a zároveň pokračuje napětí mezi centrální vládou v Bagdádu a iráckým Kurdistánem. Dle zprávy UNHCR z května 2019 sice poklesly útoky v průběhu roku 2018, začátkem roku 2019 však údajně došlo k opětovnému nárůstu útoků IS. Bezpečnostní přínosy jsou smíšené a nejistota přetrvává zvláště v oblastech, které byly dříve pod nadvládou IS, ve kterých jsou i nadále přítomni bojovníci IS. V Bagdádu započaly masivní protesty

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

proti vládě a za zlepšení životních podmínek v Iráku. Jde přitom o největší demonstrace od pádu režimu diktátora Saddáma Husajna v roce 2003.

14. Skutečnost, že Irák není bezpečnou zemí, dokládá například zpráva francouzského ministerstva zahraničí ze dne 17. 1. 2021, dle které je riziko teroristického útoku, stoupnutí na minu či únosu velmi vysoké na celém území Iráku. Obdobně Ministerstvo vnitra Velké Británie zdůrazňuje na svých stránkách, že teroristické útoky jsou velmi pravděpodobné na celém území Iráku. Žalovaný nevyhodnotil informace od lidskoprávních organizací relevantním způsobem. Ze zdrojů, které si žalovaný opatřil, jasně vyplývá, že situace se v Iráku nezměnila oproti roku 2016 zásadním způsobem.
15. Situace je v Iráku nestabilní také z důvodu pandemie Covid-19.
16. Žalobkyně také uvedla, že se obává návratu do Iráku, neboť zde neexistují lidská práva, není tam bezpečný život. Člověk, který odchází ráno do práce, neví, jestli se večer vrátí. Bojí se znásilnění. Také tam nemá žádné rodinné či ekonomické zázemí. V mnoha částech nefunguje elektrina či voda.
17. V zimě roku 2020 americké ministerstvo obrany uvedlo, že tzv. Islámský stát se nadále seskupuje a očekává se, že bude usilovat o obnovení územní správy v severním a západním Iráku. V Bagdádu se i nadále uskutečňují útoky na civilisty. O velkém sebevražedném útoku dne 22. 1. 2021, který zabil nejméně 32 lidí a 110 dalších zranil, informovalo CNN. Za rok 2019 a první polovinu roku 2020 bylo zaznamenáno 2 164 sebevražedných bombových útoků a výbuchů. Největší počet byl zaznamenán v Dohuku (620), Erbilu (438) Diyala (260) a Bagdádu (163). V tomto období bylo zaznamenáno 1 189 ozbrojených střetů, z toho v Dijale (280), Erbilu (162), Salah al-Din (155). Nejnižší počet bitev proběhl v Kerbale (4), Najaf (2) a Muthanna (1). Zločin a bezprávi zůstaly vážnou hrozbou v celé zemi. V květnu 2020 Středisko pro boj proti terorismu (CTC) uvedlo, že v Unii existují aktivní útočné buňky ISIL v oblasti Bagdádu. Žalobkyně uvedla, že ze zpráv vyplývá, že byly útoky v červnu 2020 páchány převážně na ženách.
18. Žalobkyně se také obává milic, které mají větší moc než vláda či státní složky. O vzestupu milic v Iráku informuje například The Guardian ve své zprávě z 8. 10. 2020. Správní orgán se však k milicím nevyjádřil.
19. Žalobkyně v rámci pohovoru uvedla, že se dostavila na iráckou ambasádu, kde odevzdala dopis paní velvyslankyni v reakci na demonstrace v Iráku. Podle žalovaného to svědčí o tom, že žalobkyně nemá obavy z návratu do země svého původu. Žalobkyně však nikdy neuvedla, že by jí hrozilo politické pronásledování či jiné pronásledování ze strany státních orgánů. Jako důvod žádosti uvedla špatnou bezpečnostní situaci v Iráku (strach z milic a dalších ozbrojených sil operujících v Iráku) a nemožnost státu ji chránit a také rodinný a soukromý život na území ČR.

III. Vyjádření žalovaného

20. Žalovaný nesouhlasil s podanou žalobou a popřel její oprávněnost. Dospěl k závěru, že v zemi původu žalobkyně došlo k takovým zásadním a trvalým změnám situace ve vztahu k tvrzeným potížím a ve vztahu ke konkrétnímu případu žalobkyně, že udělené doplňkové ochrany už není zapotřebí. V podrobnostech žalovaný odkázal na napadené rozhodnutí, obsah správního spisu.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

21. Žalovaný připomněl, že žalobkyni byla doplňková ochrana udělena z důvodu bezpečnostní situace v zemi jejího původu, kdy velkou část země zachvátily boje mezi iráckými vládními silami podporovanými šíitskými milicemi, mezinárodními silami a bojovníky tzv. Islámského státu. Žalovaný v případě žalobkyně shledal, že v zemi původu probíhal takový ozbrojený konflikt, v jehož důsledku správní orgán nemohl vyloučit, že by žalobkyně byla vystavena hrozbě vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu.
22. Žalovaný nepopíral, že v Iráku nadále i v současné době dochází k určitým bezpečnostním incidentům. Zdůraznil, že tyto incidenty se uskutečňují nahodile a ve zcela omezené míře jako důsledek terorismu, který ostatně zasahuje i jiné státy ve světě, včetně členských zemí Evropské unie. Tyto incidenty nelze hodnotit jako celoplošně rozšířené a nerozlišující násilí. Ojedinelé útoky Islámského státu jsou zpravidla mířeny proti vládním bezpečnostním složkám a protivládním milicím. Počet těchto incidentů zároveň klesá. Žalovaný odkázal na informace o zemi původu žalobkyně, které shromáždil, a na strany tři až šest odůvodnění napadeného rozhodnutí, na nichž zhodnotil bezpečnostní situaci v Iráku. Žalovaný nezpochybňoval určitá bezpečnostní rizika, která nadále existují v Irácké republice, dospěl však k závěru, že žalobkyni nehrozí v případě jejího návratu hrozba vážné újmy. Podmínky uvedeného ustanovení nejsou bez dalšího naplněny pouhou existencí ozbrojeného konfliktu na území země původu žadatele, ale musí mu v důsledku takového konfliktu hrozit vážné a individuální ohrožení života nebo tělesné integrity z důvodu nerozlišujícího násilí. Pouze v situacích tzv. totálního konfliktu lze předpokládat, že vážná újma hrozí v zásadě každému, kdo přichází z této země původu či postiženého regionu, neboť pouhá přítomnost na daném území jej vystavuje skutečnému nebezpečí ohrožení života a tělesné integrity. Pokud ale ozbrojený konflikt takový charakter nemá, cizinec musí prokázat dostatečnou míru individualizace. Žalovaný v této souvislosti odkázal na rozsudek NSS ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008-68. Dále poukázal na rozsudek NSS ze dne 16. 5. 2019, č. j. 1 Azs 389/2018-38, který potvrdil, že v Irácké republice po porážce organizace Islámský stát neprobíhá mezinárodní nebo vnitrostátní ozbrojený konflikt ve smyslu uvedeného ustanovení zákona o azylu.
23. Žalovaný se podrobně zabýval individuální situací žalobkyně, která však rovněž neopodstatňovala prodloužení doplňkové ochrany. Žalovaný tak vyhodnotil, že návrat žalobkyně do země původu je možný. Žalobkyně není zranitelnou osobou ve smyslu § 2 písm. i) zákona o azylu. Žalobkyně má v Iráku zázemí, žije tam její manžel a dcera. Žalobkyně si také může svůj pobyt na území upravit v souladu s příslušnými právními předpisy, zejména se zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), který obsahuje řadu pobytových institutů.
24. Z výpovědi žalobkyně nelze dovodit, že u ní existují výjimečné okolnosti rodinného života, které by v jejím případě mohly být relevantní z hlediska udělení doplňkové ochrany. V této souvislosti žalovaný odkázal na rozsudek NSS ze dne 9. 9. 2020, č. j. 8 Azs 339/2019-55, podle kterého jsou podmínky pro spuštění extraterritoriálního účinku čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod velmi přísné.
25. K námitce žalobkyně, že žalovaný se v napadeném rozhodnutí nevypořádal se situací náboženských menšin v Iráku, žalovaný uvedl, že žalobkyně hovořila o svém křesťanském vyznání a obavách, které by kvůli své víře mohla mít, toliko vágně a Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

neurčitě. Výslovně přitom deklarovala, že kvůli své víře v Iráku nikdy neměla žádné problémy.

26. Vzhledem k datu nabytí právní moci napadeného rozhodnutí (9. 2. 2021) a k datu, kdy byla žaloba žalobkyně doručena Městskému soudu v Praze (25. 2. 2021), žádá žalovaný o posouzení, zda se nejedná o opožděnou žalobu, která zakládá důvod pro její odmítnutí dle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Neshledá-li soud žalobu opožděnou, žalovaný navrhuje, aby soud žalobu jako nedůvodnou v plném rozsahu zamítl. Žalovaný zároveň souhlasil s rozhodnutím ve věci bez nařízení ústního jednání.

IV. Obsah správního spisu

27. Žalobkyně dne 13. 9. 2015 učinila prohlášení o mezinárodní ochraně v ČR. Dne 16. 9. 2015 podala žádost o udělení mezinárodní ochrany. Žalobkyně uvedla, že zemi svého původu opustila, neboť pomáhala jako dobrovolnice jezidským uprchlíkům v Kurdistánu v blízkosti oblasti ovládané organizací Islámský stát. Jezídi ji varovali, že za nimi dvakrát přijelo auto a lidé z auta se ptali na žalobkyni. Žalobkyně začala mít obavy o sebe a svou rodinu. Jako důvod žádosti o mezinárodní ochranu žalobkyně uvedla, že měla obavy, když je milice požádaly, aby mohly být na střeše jejich domu, protože vedle nich byla vojenská základna. Podruhé měla obavy, když se po ní neznámé osoby ptaly Jezídů v Kurdistánu. Uvedla, že se obává návratu do vlasti, neboť vláda nedokáže nikoho ochránit. Dne 16. 9. 2015 byl s žalobkyní také proveden pohovor k žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Doplnující pohovor měl být proveden dne 11. 11. 2015, žalobkyně se však k němu nedostavila. Svou žádost zároveň doplnila o fotografie, které svědčí o pomoci poskytované dětským uprchlíkům v Iráku. Žalobkyni bylo dne 1. 2. 2016 umožněno, aby se seznámila s podklady pro vydání rozhodnutí.
28. Rozhodnutím žalovaného ze dne 25. 2. 2016, č. j. OAM-807/ZA-ZA14-K08-2015 byla žalobkyni udělena doplňková ochrana podle § 14a zákona o azylu na dobu 24 měsíců. Žalovaný shledal, že ze shromážděných zpráv vyplývá, že v Iráku se po parlamentních volbách v březnu 2010 situace vyhrotila a počet násilných projevů vzrostl, stejně jako počet obětí teroristických útoků. Velkou část země zachvátily boje mezi iráckými vládními silami podporovanými šíitskými milicemi a mezinárodními silami a bojovníky tzv. Islámského státu. Správní orgán tak shledal, že v zemi původu žalobkyně probíhá ozbrojený konflikt, jehož důsledky mohou pro žalobkyni představovat vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Správní orgán konstatoval, že s ohledem na působení Islámského státu v zemi původu žalobkyně nelze vyloučit, že by žalobkyně byla vystavena hrozbě vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu.
29. Žalobkyně dne 31. 1. 2018 požádala o prodloužení doplňkové ochrany. Jako důvod žádosti uvedla nebezpečnou situaci v Iráku a skutečnost, že její syn a vnučka žijí v ČR. Žalobkyně zároveň uvedla, že má v ČR práci na smlouvu na dobu neurčitou. Zvykla si na život v ČR a nerada by svůj nový domov opustila. S žalobkyní byl dne 7. 6. 2018 proveden pohovor k žádosti o prodloužení doplňkové ochrany. Žalovaný svým rozhodnutím ze dne 26. 6. 2018, č. j. OAM-807/ZA-ZA14-K10-PD1-2015 prodloužil dobu, na kterou byla žalobkyni udělena doplňková ochrana, o 24 měsíců. Žalovaný shledal, že nelze vyloučit, že by žalobkyně s ohledem na probíhající ozbrojený konflikt

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

v zemi původu byla vystavena hrozbě vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Žalovaný konstatoval, že v zemi původu žalobkyně probíhala do nedávné doby dlouhotrvající ofenzíva vedená iráckými vládními jednotkami, kurdskými pašeráky, šíitskými milicemi a mezinárodní koalicí v čele s USA proti militantnímu islamistickému uskupení Islámský stát, jež sice skončila jeho oficiální porážkou, nicméně vzhledem k rozsáhlé a závažné humanitární krizi a napětí mezi jednotlivými komunitami a aktéry, nelze vyloučit možnost obnovení ozbrojeného konfliktu či eskalaci násilí různé intenzity, a to prakticky na celém území Irácké republiky. Žalovaný shledal, že doba, která uplynula od porážky Islámského státu, byla ke dni rozhodování natolik krátká a bezpečnostní situace nepředvídatelná, že nelze vyloučit možnost, že by žadatelka byla vystavena hrozbě vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Žalovaný konstatoval, že důvody, pro něž byla žalobkyni udělena doplňková ochrana, trvají i nadále, a v případě žalobkyně nenastaly okolnosti odůvodňující odnětí této ochrany.

30. Žalobkyně podala dne 25. 6. 2020 žádost o prodloužení doplňkové ochrany. Jako důvod této žádosti uvedla, že v ČR žijí její syn a vnučka. Dne 16. 12. 2020 byl s žalobkyní proveden pohovor v rámci řízení o její žádosti o prodloužení doplňkové ochrany. Žalobkyně uvedla, že o prodloužení doplňkové ochrany žádá, neboť se jejímu synovi narodila dcera, vnučka žalobkyně. Také uvedla, že bezpečnostní situace v Iráku není dobrá, nic tam nefunguje, vše ovládají ozbrojené skupiny a ona jako žena tam nemůže sama žít. Dále uvedla, že v ČR je čtyři roky a pracuje v oblasti kultury. Zvykla si na způsob života v ČR. Žalobkyně uvedla, že by ještě dva roky počkala, jak se situace v Iráku vyvine, a následně by se do Iráku vrátila. Má v ČR spoustu přátel – Čechů a integrovala se do české společnosti. Zároveň uvedla, že na zastupitelském úřadu Iráku předala protestní dopis ohledně posledních událostí v zemi. Žalobkyni bylo dne 14. 1. 2021 umožněno seznámit se s podklady rozhodnutí ve věci žádosti o prodloužení doplňkové ochrany.
31. Napadeným rozhodnutím nebyla doplňková ochrana žalobkyně prodloužena. Žalovaný shledal, že došlo k takovým zásadním a trvalým změnám situace v zemi původu žalobkyně, že udělené doplňkové ochrany již není zapotřebí. Žalobkyni byla doplňková ochrana udělena, neboť žalovaný v roce 2016 dospěl k závěru, že v zemi jejího původu probíhá takový ozbrojený konflikt, jehož důsledky by bylo možno pokládat ve vztahu k žalobkyni za vážnou újmu podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Na základě podkladů rozhodnutí však žalovaný shledal, že Irák se již v stavu takového konfliktu nenachází. Žalovaný zároveň neshledal, že by žalobkyni hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy z jiných důvodů.

V. Posouzení věci Městským soudem v Praze

32. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s. ř. s.“), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání tohoto rozsudku, a to vzhledem k účinnosti článku 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

33. Soud se nejprve k námitce žalovaného zabýval včasností žaloby. Žalobkyni bylo napadené rozhodnutí doručeno dne 9. 2. 2021, žaloba byla podána k poštovní přepravě dne 23. 2. 2021, je tedy včasná (§ 40 odst. 4 s. ř. s., § 32 odst. 1 zákona o azylu)
34. Podle ust. § 53a odst. 4 věty čtvrté zákona o azylu ministerstvo prodlouží dobu, po kterou je udělena doplňková ochrana, v případě, že osobě požívající doplňkové ochrany i nadále hrozí vážná újma (§ 14a) a nenastanou-li důvody pro její odejmutí (§ 17a).
35. Podle ust. § 17a odst. 1 písm. a) zákona o azylu doplňková ochrana se odejme, pokud okolnosti, které vedly k udělení doplňkové ochrany, zanikly nebo se změnily do té míry, že již doplňkové ochrany není zapotřebí. Podle ust. § 17a odst. 2 zákona o azylu při posuzování důvodů uvedených v odstavci 1 ministerstvo přihlédne k tomu, zda změna okolností je tak významná a trvalé povahy, že osobě požívající doplňkové ochrany již nehrozí nebezpečí, že utrpí vážnou újmu. Dále se přihlédne k tomu, zda osoba požívající doplňkové ochrany uvede závažné okolnosti podložené předchozí vážnou újmu odůvodňující odmítnutí ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo, je-li osobou bez státního občanství, státu svého posledního trvalého bydliště.
36. Podstatou řízení o prodloužení doplňkové ochrany je posouzení toho, zda se významně a dlouhodobě změnily okolnosti, pro které byla žadateli udělena doplňková ochrana (srov. rozsudek NSS ze dne 23. 7. 2009, č. j. 1 Azs 34/2009-55). Správní orgán přitom nese důkazní břemeno ve vztahu k otázce, zda nadále trvá původní důvod udělení doplňkové ochrany, nebo zda se naopak situace v domovském státě cizince stabilizovala a jedná se o změny natolik významné a trvalé povahy, že cizinci nehrozí reálné nebezpečí vážné újmy a odůvodňuje to zamítnutí žádosti o prodloužení doplňkové ochrany (srov. rozsudek NSS ze dne 24. 7. 2013, č. j. 6 Azs 15/2013-35).
37. Žalovaný svůj závěr, že udělení doplňkové ochrany již není zapotřebí, opřel o informaci OAMP: Irák – Situace etnických a náboženských menšin, Bezpečnostní situace, Návraty, ze dne 18. 3. 2019, informaci OAMP: Irák – Bezpečnostní a politická situace v zemi, ze dne 2. 6. 2020, informaci MZV ČR, č. j. 103719-6/2020-LPTP (Situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti, Návrat do vlasti po dlouhodobém pobytu v zahraničí) ze dne 11. 3. 2020, informaci MZV ČR, č. j. 1103722-7/2020-LPTP (Situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do Regionu iráckého Kurdistánu, Návrat do Regionu iráckého Kurdistánu po dlouhodobém pobytu v zahraničí) ze dne 12. 3. 2020 a Zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA o dodržování lidských práv za rok 2019 ze dne 11. 3. 2020.
38. Nejaktuálnějším podkladem rozhodnutí tedy byla informace OAMP z června 2020 o bezpečnostní a politické situaci v Iráku, v níž je uvedeno, že od druhé poloviny roku 2019 narůstá v Iráku počet protivládních protestů, přičemž Irák se „stále častěji stává dějištěm konfrontací mezi Spojenými státy a Íránem. Napětí vyvrcholilo v lednu 2020, kdy při americkém raketovém útoku nedaleko Bagdádu zemřel vlivný iránský generál Kásem Solejmání“.
39. Dle zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA ze dne 11. 3. 2020, která byla také jedním z podkladů napadeného rozhodnutí, UNAMI uvedla, že v průběhu roku 2018 bylo více než 900 civilistů zabito a téměř 1 700 civilistů zraněno. UNAMI přestala evidovat úmrtí civilistů, ale podle nezávislé nevládní organizace Iraq Body Count, která zaznamenává úmrtí civilistů v zemi, došlo v prvních 10 měsících sledovaného roku (tj.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

roku 2019) k nárůstu úmrtí civilistů o 36 procent v porovnání se stejným obdobím předchozího roku.

40. Žalovaný ve svém rozhodnutí opakovaně konstatoval, že v zemi původu žalobkyně neprobíhá ozbrojený konflikt. S ohledem na výše uvedené zprávy však městský soud neshledal, že by bylo možné konstatovat, že již v Iráku neprobíhá ozbrojený konflikt ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. K posuzování splnění podmínky ozbrojeného konfliktu se vyjádřil Soudní dvůr Evropské unie ve svém rozsudku ze dne 30. 1. 2014 ve věci C-285/12, Diakité. Soudní dvůr shledal, že pro účely čl. 15 písm. c) směrnice Rady 2004/83/ES (totožné ustanovení je čl. 15 písm. c) přepracovaného znění kvalifikační směrnice 2011/95/EU) je třeba mít za to, že „*existuje vnitrostátní ozbrojený konflikt, stojí-li řádná armáda státu proti jedné nebo několika ozbrojeným skupinám, nebo stojí-li proti sobě dvě nebo více ozbrojených skupin, aniž je nezbytné, aby tento konflikt mohl být kvalifikován jako ozbrojený konflikt, který nemá mezinárodní ráz ve smyslu mezinárodního humanitárního práva a aniž jsou intenzita ozbrojených střetů, stupeň organizace proti sobě stojících ozbrojených sil nebo délka konfliktu posuzovány odděleně od míry násilí panujícího na dotyčném území*“. Soudní dvůr tedy shledal, že se pro výklad pojmu „vnitrostátní ozbrojený konflikt“ v čl. 15 písm. c) kvalifikační směrnice nepoužije definice podle mezinárodního humanitárního práva, ale autonomní definice určena v souladu s obvyklým smyslem v běžném jazyce, s přihlédnutím ke kontextu, ve kterém je tento pojem použit, a cílům, které sleduje právní úprava, jejíž je součástí (bod 27 rozsudku). Za ozbrojený konflikt tak lze podle definice Soudního dvora považovat mnohem širší spektrum situací, než by to bylo možné podle definice mezinárodního humanitárního práva, přičemž je nutné, aby proti sobě stály alespoň dvě nebo více ozbrojených skupin.
41. Přestože je možné, že by situace v Iráku nemohla být kvalifikována jako ozbrojený konflikt ve smyslu mezinárodního humanitárního práva, lze na základě žalovaným shromážděných zpráv konstatovat, že na území Iráku probíhá ozbrojený konflikt ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Dle názoru městského soudu NSS nekonstatoval ve svém rozsudku ze dne 16. 5. 2019, č. j. 1 Azs 389/2018-38, že v Iráku neprobíhá ozbrojený konflikt ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Naopak, v bodě 15 rozsudku uvedl, že podmínky ustanovení § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu „*nejsou bez dalšího naplněny existencí ozbrojeného konfliktu na území země původu*...“. V daném případě tedy NSS nezpochybňoval, že v Iráku probíhá ozbrojený konflikt, upřesnil však, že cizinci musí v důsledku takového konfliktu hrozit vážné a individuální ohrožení života nebo tělesné integrity z důvodu svévolného (resp. nerozlišujícího) násilí.
42. Žalovanému lze však přisvědčit, že se situace v zemi původu žalobkyně změnila a intenzita tohoto ozbrojeného konfliktu se od roku 2016, kdy byla žalobkyni udělena doplňková ochrana udělena, klesla. V souvislosti s touto změnou situace je nutné posoudit, zda se jedná o významnou a trvalou změnu okolností, následkem níž již žalobkyni nehrozí nebezpečí, že utrpí vážnou újmu, a to na základě co nejaktuálnějších podkladů (rozsudek NSS ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008-81, č. 1825/2009 Sb. NSS). Zastaralá je „taková zpráva, která obsahuje informace, které v důsledku změny okolností v období mezi vypracováním zprávy a jejím použitím již nejsou aktuální, neboť situace, již zpráva popisuje, je již zcela jiná. Pokud se podstatně změní situace, může být zastaralá i zpráva stará pouhý týden, a pokud je situace stabilní, může být

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

použitelná i zpráva stará několik let“ (rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 8. 8. 2017 č. j. 45 Az 21/2016-55, č. 3714/2018 Sb. NSS, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2020 č. j. 6 Azs 109/2019-74). Zodpovědný za náležité zjištění reálií o zemi původu je stát, tedy žalovaný (srov. například rozsudky NSS ze dne 25. 7. 2005 č. j. 5 Azs 116/2005-58, či ze dne 25. 4. 2019 č. j. 5 Azs 207/2017-36).

43. Porážka organizace Islámský stát v Iráku je významnou změnou okolností, která vedla ke snížení intenzity bojů. Městský soud však shledal, že s ohledem na žalovaným shromážděné zprávy o zemi původu žalobkyně (konkrétně o zvyšování počtu útoků a civilních obětí konfliktu v roce 2019), nebylo možné změnu okolností vyhodnotit jako trvalou, zvláště za situace, když nejaktuálnější podklad rozhodnutí byla informace OAMP z 2. 6. 2020 (svědčící o zhošující se bezpečnostní a politické situaci v Iráku), napadené rozhodnutí je pak z 18. 1. 2021. Nestabilitu bezpečnostní situace v Iráku na základě různých žalovaným shromážděných zpráv konstatoval opakovaně také NSS a shledal, že na základě těchto zpráv nebylo možné považovat situaci v Iráku za natolik stabilizovanou, že by jeho státní příslušníci již nepotřebovali mezinárodní ochranu (srov. např. rozsudky ze dne 11. 5. 2022, č. j. 10 Azs 510/2021-52, ze dne 9. 2. 2022, č. j. 5 Azs 66/2021-32, ze dne 20. 9. 2021, č. j. 1 Azs 202/2021-33, ze dne 19. 10. 2021, č. j. 1 Azs 292/2021-51 atd.).
44. Žalobkyně také namítala, že žalovaný se nedostatečně vypořádal s individuálními okolnostmi, které zvyšují riziko, že terčem svévolného násilí bude právě ona. Má za to, že žalovaný se nedostatečně vypořádal se skutečností, že je asyrská křesťanka a žena. Soud shledal také tuto námitku žalobkyně důvodnou.
45. Podle rozsudku NSS ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008-68: *„V případě konfliktu nemajícího charakter totálního konfliktu musí žadatel prokázat, dostatečnou míru individualizace, a to např. tím, že prokáže, (1) že již utrpěl vážnou újmu nebo byl vystaven přímým brozbám způsobení vážné újmy; (2) že ozbrojený konflikt probíhá právě v tom regionu jeho země původu, ve kterém skutečně pobýval, a že nemůže nalézt účinnou ochranu v jiné části země; či (3) že jsou u něj dány jiné faktory (ať už osobní, rodinné či jiné), které zvyšují riziko, že terčem svévolného (nerozlišujícího) násilí bude právě on“.*
46. V Informaci OAMP ze dne 18. března 2019, kterou žalovaný použil jako podklad při vydání napadeného rozhodnutí, je v části „Situace etnických a náboženských menšin“ uvedeno, že *„[a]syrané v Iráku jsou křesťané, a proto představují etnicko-náboženskou menšinu. Kvůli jejich náboženské víře byli již před příchodem IS vystaveni násilí a zastrasování. Většina z přibližně 1,4 milionu křesťanů z Iráku z důvodů náboženského pronásledování již uprchla a v regionu zůstalo jen 350 tisíc křesťanů“.* Tataž zpráva uvádí v části „Demografické složení Iráku“, že *„[p]řed vyhlášením Islámského státu (IS) v roce 2014 žilo v zemi přibližně 350 tisíc křesťanů, ...“.* Zpráva Ministerstva zahraničních věcí USA ze dne 11. 3. 2020 uvádí, že v říjnu 2018 Ministerstvo Kurdské regionální vlády pro nadace a náboženské záležitosti odhadovalo, že celkový počet křesťanů zabitých ISIS činil 275, včetně 28 křesťanů zabitých v zajetí skupiny ISIS nebo při pokusu o útěk od skupiny ISIS, přičemž dalších 150 se prohřešuje. Uvedené informace nasvědčují tomu, že by v případě žalobkyně mohly být přítomny individuální okolnosti, kvůli nimž by mohla být v případě návratu do země původu ve větším ohrožení, než „běžný“ civilista.

47. Žalovaný tvrzení žalobkyně o jejích obavách z důvodu jejího náboženství odmítl s tím, že žalobkyně své obavy související s vírou formulovala vágně a neurčitě. Zároveň upozornil na to, že žalobkyně výslovně deklarovala, že kvůli své víře neměla v Iráku nikdy žádné problémy. Dále poukázal na informaci OAMP: Situace etnických a náboženských menšin, Bezpečnostní situace, Návraty, ze dne 18. 3. 2019, že je svoboda vyznání v Iráku zaručena ústavou. Žalovaný tedy žádným způsobem nezohlednil části informací, které byly podkladem rozhodnutí, které nasvědčují tvrzením žalobkyně, že by s ohledem na svou víru mohla být vystavena většímu ohrožení, než „běžný civilista“. Za daných okolností bylo na místě, aby si žalovaný opatřil i další zprávy, které se týkají situace asyrských křesťanů v Iráku. Bez těchto informací žalovaný nemohl řádně posoudit, zda žalobkyni hrozí skutečné nebezpečí vážné újmy v případě návratu do země původu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu.
48. Skutečnost, že žalobkyně neměla kvůli své víře v minulosti žádné problémy, není rozhodující. Řízení ve věci mezinárodní ochrany se totiž vyznačuje tím, že jde o prospektivní rozhodování, což znamená, že se posuzuje riziko hrozící žadateli v budoucnu. Není tedy zcela nezbytné, aby žadatel již v minulosti utrpěl vážnou újmu a pouhá skutečnost, že žalobkyně dosud nebyla vystavena násilí, neznamená, že jí takové nebezpečí nehrozí (srov. rozsudek NSS ze dne 24. 8. 2017, č. j. 1 Azs 227/2017-33).
49. Soud v této souvislosti pro úplnost podotýká, že skutečnost, že by se žalobkyně cíleně mohla stát obětí jednání, které představuje akt pronásledování, a to z důvodu své národnosti či náboženství, je relevantní při posouzení udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Předmětem řízení o prodloužení doplňkové ochrany žalobkyně je však pouze posouzení otázky, zda se významně a trvale změnily okolnosti tak, že žalobkyni již nehrozí nebezpečí, že utrpí vážnou újmu. Skutečnost, že žalobkyně je asyrskou křesťankou, je přitom relevantní pro posouzení, zda žalobkyni hrozí skutečné nebezpečí vážné újmy nejen podle § 14a odst. 2 písm. c), ale také podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Vztah těchto dvou ustanovení je přitom momentálně řešen Soudním dvorem Evropské unie ve věci C-125/22, na základě předběžné otázky, kterou podal nizozemský soud Rechtbank Den Haag dne 22. 2. 2022. Bez ohledu na závěry Soudního dvora Evropské unie si však žalovaný bude muset opatřit relevantní informace ohledně situace asyrských křesťanů a žen, které mají západní styl života v Iráku, na základě nichž řádně posoudí, zda žalobkyni hrozí skutečné nebezpečí vážné újmy podle § 14a odst. 2 písm. b) a c) zákona o azylu.
50. Soud zároveň přisvědčuje žalovanému, že skutečnost, že žalobkyně má v ČR syna a vnučku, není důvodem pro prodloužení doplňkové ochrany, neboť její vycestování by z důvodu odloučení od syna a vnučky nebylo v rozporu s mezinárodními závazky ČR. Jak uvedl žalovaný, žalobkyně má možnosti řešit oprávněnost svého pobytu na území na základě zákona o pobytu cizinců. K tomu soud podotýká, že splňuje-li žalobkyně zákonné podmínky, může po dobu, kdy je v postavení osoby s udělenou doplňkovou ochranou, požádat také o přiznání postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta podle § 53d zákona o azylu. Bude-li jí postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta přiznáno, mohla by na území ČR trvale pobývat také v případě, že se situace v Iráku změní natolik významným a trvalým způsobem, že jí doplňková ochrana nebude prodloužena.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

51. K námitce žalobkyně, že situace je v Iráku nestabilní také z důvodu pandemie Covid-19, soud uvádí, že tato námitka byla zcela neurčitá, když žalobkyně žádným způsobem nespecifikovala, v čem lze tuto nestabilitu z důvodu pandemie shledat, a jakým způsobem by tato nestabilita mohla představovat skutečné nebezpečí vážné újmy pro žalobkyni. Soud neshledal tuto námitku žalobkyně důvodnou.
52. Pro úplnost soud uvádí, že souhlasí s žalobkyní, že skutečnost, že žalobkyně na Velvyslanectví Iráku v ČR předala dopis paní velvyslankyni v reakci na demonstrace v Iráku, není relevantní pro posouzení otázky, zda se okolnosti žalobkyně změnily natolik významným a trvalým způsobem, že jí již nehrozí skutečné nebezpečí vážné újmy. Jak žalobkyně uvedla ve své žalobě, doplňková ochrana jí nebyla ani původně udělena z důvodu nebezpečí, které by jí hrozilo ze strany státních orgánů Iráku, a ani nyní o prodloužení doplňkové ochrany nežádá z tohoto důvodu.
53. Soud shledal, že žalovaný na základě podkladů pro rozhodnutí a v něm uvedených informací neunesl důkazní břemeno, že se důvody udělení doplňkové ochrany žalobkyni změnily natolik zásadním a trvalým způsobem, že této ochrany již není zapotřebí. Na základě informací ve spisu nemohl žalovaný shledat, že na území Iráku neprobíhá ozbrojený konflikt ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Žalovaný zároveň nedostatečně posoudil individuální postavení žalobkyně. Žalovaný si v rámci dalšího řízení opatří dostatek relevantních zpráv, které se týkají postavení asyrských křesťanů a žen v Iráku, a posoudí, zda žalobkyni hrozí skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) a c) zákona o azylu.
54. Vzhledem k tomu, že soud shledal, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, je v rozporu se spisem a vyžaduje zásadní doplnění, zrušil napadené rozhodnutí pro vady řízení bez jednání rozsudkem podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Právním názorem, který soud vyslovil v tomto rozsudku, je správní orgán vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
55. O náhradě nákladů řízení jeho účastníků soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně v řízení měla úspěch, ale žádné náklady jí nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 21. července 2022

JUDr. Lenka Loudová, v. r.

samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.